

## PM PLUS-läger på missionsgårdarna i ELM Syd

Syftet med detta PM är att inom ELM Syd skapa en gemensam bild av vad PLUS-lägren är och hur de går till. PM:et ska finnas till för att huvudledare och andra ansvariga lätt ska kunna få en överblick över tanken med lägren och ett stöd i planeringen av lägret.

### Åldrar – att befinna sig mitt emellan

Från att man slutat åk 6 till att man konfirmeras. De gör att det inte blir något glapp mellan barnläger och konfirmationsläger, de kan fånga upp barn i hobbygrupper så att de naturligt vill konfirmeras på gårdarna och de får barnen i den här åldern att växa och mogna i sin tro.

ELM:s PLUS-läger riktar sig till barn som är 12-14 år. I den här åldern har barnen börjat komma in i tonåren, de är på vissa sätt fortfarande små, på andra sätt stora. De vill, som alla barn, bli tagna på allvar och få tänka stora tankar. Som ledare är det viktigt att du bemöter dem med en attityd av att du ger dem ansvar, tror på dem, vill lyssna på deras livsberättelser och på vad de har för tankar om Bibeln, Gud och allt annat.

Samtidigt behöver du leda dem – de behöver känna sig trygga med att du som ledare har koll på läget, att du guidar dem fram i undervisningen men också i alla andra moment under lägret. I den här åldern kan mognaden mellan barnen, och mellan flickor och pojkar skifta mycket och du får vara beredd på det. Att samtala och diskutera under tydliga former är ofta ett bra sätt att få med sig alla. Du kan ställa öppna frågor som inte har något rätt eller fel svar.

De som kommer på lägren kan ha olika relation till den kristna tron. En del kanske inte kommer från kristna hem eller är med i någon församling eller kristen verksamhet och vet inte vad de tror om Jesus. Andra kanske har en självklar tro på Jesus ända sedan de föddes. Ytterligare några kanske börjar ifrågasätta den kristna tron. Ledarna behöver vara medvetna om att barnen är på olika platser i sin gudsrelation och i sin kunskap om kristen tro. Ta inte för givet att ett barn från en kristen familj tror på Gud. Ta inte för givet att barnen har en viss kunskap, men underskatta heller inte deras förmåga till att ta in kunskap och förmågor.

Deltagarna ska på PLUS-lägren vara fria att uttrycka sin personliga gudsrelation utan att behöva känna att alla måste göra på samma sätt. Tonvikt läggs inte vid personliga ställningstaganden på dessa läger, det kommer mer på konfirmationslägren.

Det är bra att som ledargrupp fundera på hur man skapar ett läger som inte är ett barnläger, men inte heller ett ungdomsläger. Gör inte deltagarna för stora, utan rikta hellre in er på barnaktiviteter, men bemöt dem samtidigt inte som små barn. Ta aldrig för givet att alla vet hur det är att vara på läger, hur vissa lekar går till, etc., utan förklara och var tydlig hela tiden. Som ledare är du en stor förebild i liv och tro!

### Vad skiljer ett PLUS-läger från ett barnläger?

- Nya sånger
- Nya lekar
- Fördjupning i bibeltexter och undervisning
- Personlig andakt
- Tonårsfrågor och -problem

### Vad skiljer ett PLUS-läger från ett ungdomsläger?

- Inte allt som görs på ungdomsläger ska göras på PLUS-läger (samtala om vad i ledargruppen)
- Inte alla sånger som sjungs på ungdomsläger ska sjunga på PLUS-läger (fundera på vilka, texter med starka personliga ställningstaganden kan vara bra att undvika, etc)
- Ingen uppmaning till personligt ställningstagande görs offentligt
- Försiktighet i uppmaning till offentligt vittnesbörd, masspåverkan (tänk på hur ni genomför lovsångs- och förbönskvällar)
- Ligger företrädesvis inte på stora helger

## Lägren

### Sommarlov

- Tre läger på Breanäs, Strandhem, Åhus
- Datum bestäms av respektive gård i dialog med varandra
- 3 dygn
- Deltagarna slutat åk 6 och 7

### Höstlov v 44

- Ett läger på Strandhem
- 2 dygn, oftast sön-tis i början på lovet.
- Deltagarna går i åk 7 och 8

### Sportlov v 8

- Ett läger på Åhus
- 3 dygn
- Deltagarna går i åk 7-9

## PR och anmälan

Efter barnlägerkommittémöte i januari då alla datum är klara görs följande av BVS, gårdar eller ansvariga i kommittéerna:

- Ha gärna ett gemensamt datum då anmälan för sommarlägren öppnar.
- Gemensam folder för alla barn- och PLUS-läger trycks och skickas till gårdarna och större föreningar.

- Uppdatera hemsidorna för gårdarna samt elmsyd.se.
- PR i sociala medier.
- Annonsera i Till Liv och Droppen.
- Ungdomarna får i första hand vara med på ett läger på sommaren. Om något läger inte blir fullt kan man få vara med på ett till. Ha kösystem och tipsa ungdomar om gårdar där det finns plats.
- Ge info om konfirmationslägren på PLUS-lägren, och för Insidan, bra böcker, osv.

## Ledare

Försök att tillsätta ledare i god tid. Fråga gärna om ett par läger samtidigt, t ex både sommar och höst. Att vara ledare kräver en del tid, i förberedelser och på plats, men är också oerhört givande. Det är bra att vara 1 ledare på 4 deltagare, att ha blandade kön och åldrar på ledare och en kontinuitet mellan olika läger.

Alla som tillfrågas om att vara ledare ska läsa igenom ELM Syd grundtankar i dokumentet "Att vara ledare", se <https://www.elmsyd.se/verksamhet/barnen/for-lagerledare/>

Det är bra om varje ledarroll kan få vara tydlig – att lärare är just lärare, osv. Om man inte har för mycket att göra kan man göra sin uppgift så mycket bättre. Mer information om varje ledarroll finns i bilaga 1.

Några tips för de olika rollerna är:

- Lägervärdar – bra att vara två.
- Lärare – bra att vara två, särskilt om det är stora läger.
- Fritidsledare – bra att vara några år äldre än ungdomarna, får gärna vara samma fritidsledare 2-3 läger efter varandra, eftersom det skapar relationer till ungdomarna. Syftet är inte att fritidsledare ska återuppleva sitt eget konfaläger utan finnas till för ungdomarna.
- Musikledare – bra med någon ansvarig för att välja sånger i förväg och spela. Kan gärna vara två som hjälps åt.
- Extra vuxen – om övriga ledare är unga kan det vara bra att ha med 1-2 vuxna som är mer i "föräldraåldern".
- Strandhem höstlov – det har hänt att deltagare i ELU:s ledarskola Asken varit ledare.
- Åhus sportlov – bibelskoleelever brukar ibland vara ledare.
- Sommarlov – ELM Syds anställda barnledare finns tillgängliga.

## Program

Lägren ska innehålla:

- undervisning
- praktiska aktiviteter (PLUS-meny)
- gemenskap i lek, bön, sång
- personlig bibelläsning och bön

Exempel på dagsscheman för sommar, höst och sportlov finns här:

<https://www.dropbox.com/scl/fi/zv3270c63v1j6392tm3dl/Dagsprogram-exempel-PLUS-l-ger-sommar-h-sportlov.xlsx?rlkey=t691enjnifog00x0pih17mrp3m&dl=0>

## Kursplan

Ungdomarna är på PLUS-läger i två år. ELM Syd har tagit fram en kursplan och undervisningsmaterial för detta.

|                  | År 1                    | År 2                                            |
|------------------|-------------------------|-------------------------------------------------|
| <b>Sommarlov</b> | Psaltaren               | Guds stora plan                                 |
| <b>Höstlov</b>   | Våga vara kristen       | I en ond värld                                  |
| <b>Sportlov</b>  | Min identitet i Kristus | Vem är han? Om Jesus identitet och uppståndelse |

Materialen fås av BVI på barn@elmsyd.se.

Var inte rädd för mycket undervisning – ungdomarna uppskattar det och/eller behöver det! Men man behöver tänka på att 45 min föreläsning kanske inte är bästa metoden. Man kan föreläsa lite, pausa och ha bikupor, inte provocera men locka fram frågor. Det är viktigt att ha ett klimat av att alla frågor är välkomna och att vi inte måste veta allt men vara nyfikna på att ta reda på mer.

Säg inte allt som står i undervisningsmaterialet – de är till för att ledaren ska få mer kunskap än vad man lär ut. Undervisa mycket bibel, kunskaperna är låga. Lär dem att hitta i Bibeln. Utgå från bibeltexter när det går.

12-13-åringar står mellan en barnatro och en mer mogen tro – när ska vi utmana och inte? Lyssna in ungdomarnas frågor. Vi ska inte underminera Bibeln och kristen tro, men vi måste våga ställa frågor, för det gör ungdomarna själva, eller så får de höra frågor från omgivningen, eller så möter de bara tystnad som att kristen tro inte är ett alternativ.

Det är bra att ha två undervisningsgrupper om stora läger.

Använd gärna ett undervisningspass till frågestund. Låt deltagarna lämna in frågor i en frågelåda under lägret. För att avdramatisera och anonymisera frågandet kan alla vid ett par tillfällen få skriva en lapp. Om de har en fråga, skriver de den, om de inte har någon kan de skriva nonsens på lappen. Flera ledare kan hjälpas åt att svara, bra med någon äldre och mer erfaren som kan vara med och svara.

## Plusmeny

På eftermiddagarna kan man erbjuda en plusmeny. Detta innebär att ha några olika aktiviteter som deltagarna kan välja mellan. Antingen kan de ha samma aktivitet alla lägerdagarna, eller välja nya varje dag. Det man gör på plusmenyn får gärna ha en koppling till temat och undervisningens på lägret. När det är Psaltaren som tema kan man t ex skriva egna dikter, när det är Bibelns röda tråd som tema kan man bygga en tidslinje i stranden, osv. Tänk på att variera aktiviteterna så att de passar olika intressen, som skapande, friluftsliv, sport, pyssel, dans, drama, osv.

Se förslag i bilaga 2.

## Andakter

Läservärden ansvarar för fördelning av andakterna. Det är en bra övning för fritidsledare att hålla i andakten. De kan få stöd av lägervärd och lärare. Koppla gärna andakterna till temat.

Ge deltagarna tid för personlig andakt. Man kan t ex starta morgonbönen med en gemensam sång, sedan låta alla läsa Bibeln och be själva i 10 min och sedan avsluta med gemensam bön. Ge deltagarna en plan för vad de kan göra i sin egen andakt.

Det är bra att få prova på olika sätt att be, stationssystem (måla, tyst rum, musik, bönekruka, tegelvägg, kors, osv.), träna sig i olika böneformer och uttryck, öva sig att be med och för andra under goda förutsättningar

Om man vill erbjuda personlig förbön är det viktigt att förklara för ungdomarna vad det är, inte skapa ett grupptryck och att inte som förebedjare ta sig an situationer som egentligen kräver själavård. Förebedjare behöver få hjälp av lägervärdar kring hur förbönen ska gå till. Första kvällen är bra att ha en kvällsandakt utan personlig förbön, sedan kan man erbjuda det.

## Aktiviteter

Det är viktigt att tänka igenom de aktiviteter och lekar man gör så att de passar åldern och gruppen. Man kan göra mer än på barnlägren, men inte allt som görs på konfaläger och ungdomsläger. Fundera igenom följande:

- Finns det risk för exkludering eller känsla av utanförskap vid någon av aktiviteterna? Hur undviks det?
- Vad kan man göra för att främja god gemenskap och öppenhet för nya?
- Vilka aktiviteter passar för åldern? Kan bli för läskiga? Svåra? Tänk på att deltagarna skiljer sig mycket åt i mognad och vad de är redo för.
- Ha en badpolicy så att alla vet vad som gäller vid bad, t ex inte bada ensam, alltid en ledare på plats, osv.
- Fundera igenom vilken atmosfär ni vill bygga i förhållande till t ex bus.

Se förslag på lekar i bilaga 3.

## Måltider

Fylla på borden, alla umgås med alla. Man kan välja att äta luncherna tillsammans med sin smågrupp, det är bara för att alla ska lära känna varandra mer.

## Smågrupper

Fritidsledare träna på att leda. Koppla till undervisning, men också umgås/spel/dagens hiss och diss, osv.

## Utvärdering

### Deltagarna

- Googleformulär eller på papper.
- Gör den på plats innan ungdomarna åker hem.
- Specifika frågor och inte bara öppna är bra.

### Ledarna

- Utvärdera enskilt och tillsammans
- Viktigt att utvärderingarna når gårdarna och ELM Syd

## Bilaga 1 – Checklista ledarroller

Här beskrivs de olika ledarrollernas uppgifter.

### Lägervärd ansvarar för

#### Inför lägret

- Rekrytera lärare, fritidsledare och musiker till lägret, i samråd med gårdarna. Ibland sköter gårdarna ledarrekryteringen.
- Samla alla ledare för 1-2 planeringsmöten inför lägret
- Se till att alla ledare förstår sin roller och uppgifter
- Kommunikation med barnverksamhetssamordnare (BVS) och gårdarna
- Kommunikation med föräldrarna, bl a skicka ut blankett "[Samtycke till behandling av fotografiska bilder/filmer](#)" eftersom alla föräldrar inte är med och lämnar barnen.
- Göra rumsfördelning, göra smågruppsindelning
- Kom överens med ledarna om lägerregler, vilken mobilpolicy ni ska ha, sovtider, osv.
- Kolla upp krisplan med gårdarna och ELM Syd
- Ordna namnlappar
- Förbereda gåvor till ledare, se policy och lägerpass på <https://www.elmsyd.se/verksamhet/barnen/for-lagerledare/>

#### Under lägret

- Övergripande ansvar för ledare, barn och kommunikation med gårdspersonal
- Ledarsamling varje dag och fördela arbetsuppgifter under dagen, måna om att ledarna mår bra, ledarna bjuds på en glass/dag
- Se till att dagsprogram sätts upp
- Se till att tider hålls
- Krisansvarig
- Kontakt med föräldrar vid behov, ansvar för att det finns en telefonlista
- Badansvar
- Välkomna alla när de kommer till lägret, se till att incheckning flyter på, lägeravgiften betalas, stäm av telefonlista och simkunnighet, se till att föräldrar skriver på "Samtycke till behandling av...", se <https://www.elmsyd.se/verksamhet/barnen/for-lagerledare/>
- Inleda lägret
  - Larm – spring ut, inte in, samlas på...
  - Toaletter finns...
  - Skopolicy
  - Måltider – placering, fyll på borden
  - Bad – tider och regler
  - Glass – tider och regler
  - Sovtider
  - Värdesaker, inkl mobiltelefoner, hur hanteras
  - Mobiltelefonpolicy

- Att LYSSNA på den som pratar
- Avsluta lägret
  - Se till att alla betalningar är gjord (lägeravgift, glass) innan alla åker hem
  - Tacka ledarna, gärna personligen, se till att de får lägerpass
  - Bjud in till kommande läger

#### Efter lägret

- Lämna gården i återställt skick
- Sammanställa deltagarnas utvärderingar
- Utvärdera tillsammans med ledargruppen och dela utvärderingen med gårdarna och BVS
- Stäm av med musikledare så att CCLI-rapportering görs

#### Övrigt

- Som huvudledare/läservärd kan du få arvode. Blankett för ansökan finns på <https://www.elmsyd.se/verksamhet/barnen/for-lagerledare/>
- Kvitton för utlägg tar läservärden hand om, lämnas till gården eller BVS beroende på vad det är.

### Lärare

#### Inför lägret

- Delta på ledarsamlingar
- Förbereda undervisningen

#### Under lägret

- Hålla i undervisningen
- Förbereda frågor till smågruppssamlingar
- Delta i lägret i övrigt
- Badvakt

#### Efter lägret

- Utvärdera undervisningen och materialet, skicka kommentarer om materialet till [barn@elmsyd.se](mailto:barn@elmsyd.se)

### Fritidsledare

#### Inför lägret

- Delta på ledarsamlingar
- Planera för olika aktiviteter och lekar

#### Under lägret

- Väckning på morgon och se till så att alla kommer i säng på kvällen.
- Aktivera barnen med olika lekar/tävlingar/pyssel, både i pauser och under programpunkter
- Sitta med ungdomarna vid måltiderna
- Vara en som har koll så att ingen av barnen hamnar utanför
- Leda smågrupper

- Hålla i andakter
- Hålla i kvällssamlingar
- Ordna glassförsäljning

## Musiker

### Inför lägret

- Ta fram 15–20 sånger med noter och PowerPoint eller sångblad, ta hjälp av ELU:s sångbank, Lova Herren och sånger som används på barnläger samma år. Samordna gärna med musikansvariga på övriga PLUS-läger på sommaren.
- Se till att rätt CCLI-nummer skrivs in när sångerna visas, se mer info på <https://www.elmsyd.se/verksamhet/barnen/for-lagerledare/>
- Se till så att de instrument som behövs finns på plats.

### Under lägret

- Leda sång och musik vid kvällsmöten och andakter
- Körledare?

### Efter lägret

- Rapportera sånger som visats/kopierats upp till CCLI, se <https://www.elmsyd.se/verksamhet/barnen/for-lagerledare/>

## Extra vuxen

### Före lägret

- Vara med på ledarsamlingar

### Under lägret

- Se ungdomarna, följa upp om någon inte mår bra, längtar hem, trösta, plåstra om, etc.
- Finnas tillgänglig på natten vid behov
- Vara närvarande på programpunkter och därmed skapa ro och trygghet
- Eventuellt smågruppsledare och extra resurs i undervisningen
- Badvakt

## Bilaga 2 – PLUS-menyn

Här finns tips på vad man kan erbjuda för aktiviteter på eftermiddagarna.

PLUS-menyn kan genomföras alla eller ett par eftermiddagar:

- helt eller delvis med bara de ledare som finns på hela lägret eller speciellt duktiga hantverkare/inbjudna som bara har de ledaruppgifterna.
- leda till riktiga och användbara saker eller större uppgifter/projekt tillsammans
- ge möjlighet att hålla på med samma verkstad hela veckan eller kortare pass
- några av dem får gärna ha en kristen inriktning och ledare bör uppmuntra att ta tag i och leda i de frågor som spontant kommer upp i aktiviteterna. Där kan bli konkretisering och samtal om "att leva som kristen i vardagen"
- knyt gärna aktiviteterna till lägrets tema

### Förslag på aktiviteter:

- drama
- sång och musik
- sport (simning, cykling, fotboll, innebandy, basket, spikeball, volleyboll)
- mat o bak
- lera, keramik
- smycketillverkning
- "kropp o själ" – tonårig friskvård
- textil (sy, tova, lapptekning, batik osv )
- snickra o bygga
- läderarbete
- sameslöjd
- näverslöjd
- datakunskap
- motormeckande
- ålderdomshemsbesök
- praktisk med mission
- praktiskt om att berätta om sin tro
- trolleri
- tidning (kanske lägertidning?)
- måla/rita (akvarell, kroki, akryl osv)
- ute i naturen (bergsklättring, kanot, jakt o fiske osv)
- lovsångsgestaltning/dans
- förbereda kvällsaktivitet/fest
- inredning
- göra film
- foto

*PM PLUS-läger gäller från september 2025*

● ...

### **Bilaga 3 – Lekar**

Här finns tips på vad man kan erbjuda för lekar på lägren.

#### **Förslag på lekar:**

- capture the flag
- 24 karat
- såpfotboll
- kille hämtar tjej
- monkey in a tree
- mörkemaffia
- ...